

Sag C-633/20**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

25. november 2020

Forelæggende ret:

Bundesgerichtshof (Tyskland)

Afgørelse af:

15. oktober 2020

Sagsøger og revisionsappellant:Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.**Sagsøgt og revisionsindstævnt:**

TC Medical Air Ambulance Agency GmbH

Hovedsagens genstand

Direktiv 2002/92 og direktiv 2016/97 – begrebet »forsikringsmægler« – inddragelse af en virksomhed, som med henblik på dækning af risikoen for sygdom eller ulykke i udlandet tilbyder forbrugere medlemskab mod vederlag af en gruppeforsikring, som virksomheden har tegnet, og andre ydelser

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Fortolkning af EU-retten, artikel 267 TEUF

Præjudicielt spørgsmål

Den Europæiske Unions Domstol forelægges følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 2, nr. 3) og 5), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/92/EF af 9. december 2002 om forsikringsformidling (EFT L 9 af 15.1.2003, s. 3) og af artikel 2, stk. 1, nr. 1), 3) og 8), i Europa-

Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/97 om forsikringsdistribution (omarbejdning) (EUT L 26 af 2.2.2016, s. 19):

Er en virksomhed, der i sin egenskab af forsikringstager har tegnet en rejseforsikring, der dækker sygdom i udlandet, samt en forsikring, der dækker hjemtransport i udlandet og i indlandet, som gruppeforsikring for sine kunder hos et forsikringselskab, som over for forbrugerne distribuerer medlemsskaber, der giver adgang til forsikringsydelserne i tilfælde af sygdom eller ulykke i udlandet, og som fra de hvervede medlemmer modtager et vederlag for den erhvervede forsikringsdækning, forsikringsformidler som omhandlet i artikel 2, nr. 3) og 5), i direktiv 2002/92/EF og artikel 2, stk. 1, nr. 1), 3) og 8), i direktiv (EU) 2016/97?

Anførte EU-retlige forskrifter

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/92/EF af 9. december 2002 om forsikringsformidling, navnlig artikel 2, nr. 3) og 5).

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/97 af 20. januar 2016 om forsikringsdistribution (omarbejdning), navnlig artikel 2, stk. 1, nr. 1), 3) og 8)

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Sagsøgte indgår aftaler med reklamevirksomheder om gennem dørsalg at tilbyde forbrugere at blive medlem af »TC Medical Air Ambulance Agency GmbH Mitgliedergemeinschaft« mod vederlag. Medlemsskabet giver adgang til forskellige ydelser i tilfælde af sygdom eller ulykke i udlandet. Disse ydelser omfatter godtgørelse af udgifter til nødvendig lægebehandling og sygetransport, organisering og gennemførelse af dertil hørende transporter og drift af en »alarmcentral«, som kan kontaktes telefonisk.
- 2 Sagsøgte er aftalemæssigt knyttet til et selskab, som med sit medicinske personale og sit luftfartøj på sagsøgtes vegne leverer en del af forsikringsydelserne samt forestår organiseringen af alarmcentralen, som er bemanded døgnet rundt. Sagsøgte betaler et vederlag for dette. Sagsøgte har i sin egenskab af forsikringstager tegnet en gruppeforsikring hos et forsikringselskab, gennem hvilken sagsøgtes kunder ydes forsikringsdækning inden for rammerne af en rejseforsikring, der dækker sygdom i udlandet, samt en forsikring, der dækker hjemtransport i udlandet og i Tyskland.
- 3 Hverken sagsøgte eller de reklamevirksomheder, som sagsøgte har indgået aftale med, er i besiddelse af en tilladelse til forsikringsformidling efter national ret.
- 4 Sagsøgeren anser sagsøgtes aktivitet for konkurrencestridig. Sagsøgeren er i det væsentlige af den opfattelse, at sagsøgte driver en forsikringsformidling, hvortil der kræves tilladelse. Sagsøgeren anlagde derfor sag ved de nationale domstole

med påstand om, at sagsøgte pålægges at afstå fra at tilbyde forbrugere aftaler om medlemskab af et forsikringsfællesskab henholdsvis at foranledige tilbud om sådanne uden at være i besiddelse af den fornødne tilladelse til forsikringsformidling.

- 5 Landgericht (den regionale ret i første instans) gav sagsøgeren medhold i sagen. Efter sagsøgtes appel frifandt appeldomstolen sagsøgte. Nu skal den forelæggende ret som revisionsankeinstans træffe afgørelse i denne sag.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 6 Hvorvidt sagsøgeren kan gives medhold afhænger af, om sagsøgte efter national ret skal have tilladelse til at formidle de af sagsøgte distribuerede medlemskaber til forbrugere mod vederlag. Besvarelsen af dette spørgsmål afhænger på sin side af fortolkningen af artikel 2, nr. 3) og 5), i direktiv 2002/92 og af artikel 2, stk. 1, nr. 1), 3) og 8), i direktiv 2016/97.
- 7 Appeldomstolen begrundede frifindelsen med, at sagsøgte ikke skal kvalificeres som forsikringsformidler i den nationale lovgivnings forstand. En forsikringsformidler kan i henhold til national ret kun være en person, som selv hverken er forsikringstager eller forsikringsgiver. Sådan forholder det sig ikke med sagsøgte. Sagsøgte er forsikringstager hos det selskab, hos hvem sagsøgte i eget navn har indgået en gruppeforsikringsaftale for fremmed regning. Desuden leverer sagsøgte selvstændige ydelser, der omfangsmæssigt ligger ud over gruppeforsikringens ydelser, idet sagsøgte stiller en alarmcentral til rådighed og organiserer og gennemfører hjemtransport i sygdomstilfælde.
- 8 Søgsmålet vedrører de aftaledokumenter, som sagsøgte anvendte i september 2017. Efterfølgende blev direktiv 2002/92 med virkning fra 1. oktober 2018 ophævet og erstattet af direktiv 2016/97, og med henblik på gennemførelse af sidstnævnte direktiv blev den nationale lovgivning, der er relevant i sagen, ligeledes ændret.
- 9 Både ifølge den gamle og den nye affattelse af den nationale lovgivning forstås ved forsikringsformidler en agent for et eller flere forsikringsselskaber, der har til opgave at formidle eller indgå forsikringsaftaler, eller en forsikringsmægler, der påtager sig at formidle eller indgå forsikringsaftaler uden at have fået overdraget opgaven af et forsikringsselskab.
- 10 I den tyske retspraksis og litteratur er den overvejende opfattelse derfor, at en forsikringstager, der har tegnet en gruppeforsikring, og som mod vederlag distribuerer medlemskaber af denne gruppeforsikring, hverken skal anses for forsikringsformidler eller har en formidlerlignende status.
- 11 Der fremføres dog også den holdning, at en forsikringstager, der har tegnet en gruppeforsikring, kan komme i betragtning som forsikringsformidler, såfremt den

pågældende ikke tegner gruppeforsikringen af hensyn til de forsikrede, men af hensyn til sine egne økonomiske interesser.

- 12 Hvorvidt og – i givet fald – under hvilke betingelser den, som har tegnet en gruppeforsikring som forsikringstager, kan være forsikringsformidler, kan ikke med sikkerhed udledes af direktiv 2002/92 og direktiv 2016/97, som erstattede førstnævnte direktiv, samt af Domstolens hidtidige praksis.
- 13 Ifølge Domstolens praksis er de aktiviteter, der er opregnet i artikel 2, nr. 3), første afsnit, i direktiv 2002/92, defineret bredt. I denne bestemmelse defineres begrebet »forsikringsformidling« som virksomhed, der består i at forelægge, foreslå eller udføre det indledende arbejde i forbindelse med indgåelse af forsikringsaftaler eller at indgå sådanne aftaler eller at medvirke ved administrationen og opfyldelsen af sådanne aftaler, navnlig i skadestilfælde. Således udgør hver af de aktiviteter, der er opregnet i artikel 2, nr. 3), første afsnit, i direktiv 2002/92, i sig selv forsikringsformidlingsvirksomhed (dom af 31.5.2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag m.fl., C-542/16, EU:C:2018:369, præmis 37). Disse betragtninger gælder tilsvarende for de aktiviteter, der er opregnet i artikel 2, stk. 1, nr. 1), i direktiv 2016/97. Begrebet »forsikringsdistribution«, som er defineret i denne bestemmelse, omfatter bl.a. virksomhed, der består i at rådgive om, foreslå eller udføre det indledende arbejde i forbindelse med indgåelse af forsikringsaftaler, at indgå sådanne aftaler eller at medvirke ved administrationen og opfyldelsen af sådanne aftaler, navnlig i tilfælde af en skadesanmeldelse.
- 14 Det synes muligt, at sagsøgte på grund af de ydelser, som denne tilbyder, kan anses for forsikringsformidler i denne forstand.
- 15 Desuden taler betragtningerne til de to direktiver for en vid fortolkning af begrebet »forsikringsformidler«.
- 16 I direktiv 2002/92 og direktiv 2016/97 lægges det til grund, at forsikringsprodukter distribueres af forskellige typer personer og institutioner. I direktiv 2002/92 nævnes agenter, mæglere og kombinerede udbydere af bank- og forsikringsydelser (»bancassurance«) (niende betragtning), i direktiv 2016/97 nævnes derudover forsikringsselskaber, rejsebureauer og biludlejningsfirmaer (femte betragtning). Lige behandling af udbyderne og forbrugerbeskyttelse forudsætter, at alle disse personer og institutioner er omfattet af disse direktiver. Det fremgår i denne forbindelse klart, at anvendelsesområdet for direktiv 2016/97 er videre end anvendelsesområdet for direktiv 2002/92 (syvende og ottende betragtning til direktiv 2016/97). Direktiv 2016/97 har som erklæret mål, at forbrugerne bør være omfattet af det samme beskyttelsesniveau på trods af forskellene mellem distributionskanaler (sjette betragtning).
- 17 Det fremgår ikke af disse betragtninger, at direktiverne udelukkende anser forsikringsagenter og forsikringsmæglere for forsikringsformidlere.
- 18 Det mål, der forfølges med direktiv 2002/92 og direktiv 2016/97, taler ligeledes for, at den, der – som sagsøgte – distribuerer medlemsskaber af en

gruppeforsikring til forbrugere mod betaling af et vederlag, skal anses for forsikringsformidler. Den registreringspligt, der er fastsat i disse direktiver, skal sikre, at virksomhed som forsikringsformidler kun udøves af personer, som opfylder de strenge faglige krav til deres kompetence, gode omdømme, erhvervsansvarsforsikring og finansielle kapacitet (jf. 14. og 16. betragtning til direktiv 2002/92). Dermed skal der for det første sikres et højt fagligt niveau i forsikringsformidlingen og en harmonisering af formidlingsmarkedet på EU-niveau ved at fjerne hindringer for etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser, og for det andet skal forbrugerbeskyttelsen, dvs. beskyttelsen af forsikringstagerne, forbedres på dette område (jf. dom af 17.10.2013, EEAE m.fl., C-555/11, EU:C:2013:668, præmis 27).

- 19 For kunder, der ønsker dækning af en bestemt risiko, er det økonomisk set uden betydning, om de får forsikringsdækning direkte som forsikringstager eller indirekte via en virksomhed som forsikrede i en gruppeforsikring. Derfor forekommer det ikke begrundet at stille forskellige krav til den person, der tilvejebringer forsikringsdækningen for kunden mod betaling af et vederlag, afhængigt af, om kunden får status som forsikringstager eller som forsikret. Den forbrugerbeskyttelse, som direktiv 2002/92 og direktiv 2016/97 tager sigte på, kan derfor muligvis begrunde, at personer, der som sagsøgte distribuerer medlemsskaber af en gruppeforsikring til forbrugere af hensyn til egne økonomiske interesser, skal anses for forsikringsformidlere.
- 20 I modsætning til direktiv 2002/92 nævnes gruppeforsikringer i 49. betragtning til direktiv 2016/97. Det fremgår ganske vist af denne betragtning, at forsikringstageren i forbindelse med gruppeforsikringer er »kunde« og ikke forsikringsformidler. Betragtningen dækker imidlertid ikke alle tilfælde af gruppeforsikringer, men vedrører kun sådanne, hvor de enkelte medlemmer ikke kan træffe en individuel beslutning om at tilslutte sig. I det foreliggende tilfælde foreligger der ikke en sådan tilslutningspligt for forbrugerne.